

Pagtens ABC

Ugens vers

"Hvis I adlyder mig og holder min pagt, skal I være min ejendom, ene af alle folkene, for hele jorden tilhører mig" (2 Mos 19,5).

Introduktion

Sidste uges studium standsede ved menneskehedens fald på grund af de første forældres synd. Denne uge tager vi et hurtigt resume af hele kvartalet, idet vi en dag ad gangen ser på de tidligste pagter. Disse var hver på sin måde og til hver sin tid en manifestation af den sande pagt, den, som blev stadfæstet på korset med Jesu blod, og som vi som kristne indgår med vor Herre.

Vi begynder med den pagt, Gud indgik med Noa for at redde ham og hans familie fra ødelæggelse. Dernæst går vi til pagten med Abraham, som er så rig og fuld af løfter til os alle. Så ser vi på pagten ved Sinaj og betydningen af det, der blev forkyndt der. Og til sidst vil vi se på den nye pagt, den, som alle de andre pegede frem mod. Vi skal studere hver af dem mere grundigt i de kommende uger. Denne uge er kun en forsmag på, hvad der kommer.

Kort overblik over denne uges studium:

Hvad betyder ordet pagt? Hvilke elementer indgår i en pagt? Hvilken pagt indgik Gud med Noa? Hvilket håb blev der givet i pagten med Abraham? Hvilken rolle spiller tro og gerninger i menneskenes side af pagten? Er pagten kun en aftale, eller indeholder den også aspekter, der vedrører medmenneskelige relationer? Hvad er det afgørende i "den nye pagt"?

Ugens tekster

- 1 Mos 9,15
- Es 54,9
- 1 Mos 12,1-3
- Gal 3,6-9.29
- 2 Mos 6,1-8
- Jer 31,33-34

Det elementære ved en pagt

1 Mos 17,2

"Det hebraiske ord, som oversættes med 'pagt' er *berith* og findes ca. 287 gange i Det Gamle Testamente. Det kan også oversættes med 'testamente' eller 'sidste vilje'. Dets oprindelse er ikke kendt, men det er kommet til at betyde 'det, der bandt to parter sammen.' Det blev brugt i forbindelse med mange forskellige forbindelser både mennesker imellem, og mellem mand og Gud. Det har en almindelig anvendelse, hvor begge parter var mennesker, men også en decideret religiøs brug, hvor pagten blev oprettet mellem Gud og mennesker. Den religiøse anvendelse var i virkeligheden en metafor, som var baseret på den almindelige brug, men havde en dybere betydning" (J. Arthur Thompson "Covenant (OT)", *The International Standard Bible Encyclopedia*, revised edition, vol. 1, s. 790).

Ligesom en ægteskabspagt indeholder den bibelske pagt både en relation og en aftale. Som aftale indeholder den bibelske pagt følgende grundlæggende elementer:

1. Gud bekræftede pagtens *løfter* med en ed (Gal 3,16; Hebr 6,13.17).
2. Pagtens *forpligtelser* var lydighed mod Guds vilje, som den udtrykkes i De Ti Bud (5 Mos 4,13).
3. Den måde, hvorpå forpligtelserne i Guds pagt i sidste ende opfyldes, er gennem Kristus og frelsesplanen (Es 42,1.6).

Se på de tre elementer i listen ovenfor – Guds løfter, vores lydighed og frelsesplanen. Hvordan er disse faktorer virksomme i din egen vandring med Gud? Lav en kort beskrivelse..

I Det Gamle Testamente gav offersystemet med dets typologi folket oplæring i hele frelsesplanen. Gennem dets symboler lærte patriarkerne og Israel at tro på den kommende frelser. Gennem dets ritualer kunne den angrende synder finde tilgivelse for synd og befrielse fra skyld. Pagtens velsignelser kunne dermed opretholdes, og åndelig vækst – genoprettelsen af Guds billede i ens liv – kunne dermed fortsætte, selv når mennesker ikke overholdt deres del af aftalen.

Til eftertanke

Selv om der findes pagter, der er indgået mellem mennesker, handler den vigtigste brug af ordet *berith* i den hebraiske bibel om forholdet mellem Gud og menneskeheden. Hvilken type forhold ville en sådan pagt beskrive, når vi tænker over, hvem Gud er, og hvem vi er, sammenlignet med ham?

Pagten med Noa

1 Mos 6,18

I dette vers optræder ordet pagt for første gang i Bibelen. I denne sammenhæng har Gud netop fortalt Noa om sin beslutning om at ødelægge jorden, fordi den var fordærvet og fyldt med synd. Men selv om ødelæggelsen ville komme i form af en verdensomspændende vandflod, ville Gud ikke lade den verden, han har skabt, i stikken. Han blev ved med at tilbyde det pagtsforhold, som først blev sat i værk efter syndefaldet. Det guddommelige "jeg", som tilbyder pagten, var grundlaget for Noas sikkerhed. Som den Gud, der overholder pagten, lovede Herren at beskytte de familiemedlemmer, som var villige til at leve i et bindende forhold til ham. Det ville resultere i lydighed.

Tanken med en pagt indebærer mere end en part. Var der en side ved pagten, som Noa skulle opfylde? Hvilke lærdomme er der for os i svaret på disse spørgsmål?

Gud fortalte Noa, at der ville komme en oversvømmelse, og at verden ville blive ødelagt. Men Gud indgik en aftale med ham, hvor han lovede at redde Noa og hans familie. Risikoen var altså ret stor; for hvis Gud ikke holdt sin del af løftet, ville Noa blive udryddet sammen med resten af verden uanset, hvad han gjorde.

Gud sagde, at han ville oprette en "pagt" med Noa. I sig selv antyder ordet, at man har i sinde at holde det, man lover. Det er ikke kun en tilfældig udtalelse. Ordet er i sig selv stærkt forbundet med forpligtelse. Tænk nu, hvis Gud havde sagt til Noa: "Hør, verden kommer til at gå under i en stor oversvømmelse, og det kan være, at jeg vil redde dig; men det kan også være, at jeg ikke gør det. I mellemtiden skal du gøre dette og hint, og så kan vi se, hvad der vil ske, men jeg giver dig ingen garantier." En sådan udtalelse kan næppe siges at indeholde den forsikring og det løfte, som vi finder i selve pagten.

Til eftertanke

Nogle mennesker påstår, at Noas vandflod ikke var verdensomspændende, men kun en lokal oversvømmelse. Hvis det er tilfældet, bliver det, Gud lover i 1 Mos 9,15 brudt hver gang, der sker en anden lokal oversvømmelse. Og dem sker der mange af. Men den kendsgerning, at der ikke har været nogen anden verdensomspændende oversvømmelse bekræfter sandheden i Guds pagtsløfte. Hvad siger det om, at vi kan stole på Guds løfter?

Pagten med Abram

"Jeg vil velsigne dem, der velsigner dig, og den, der forbander dig, vil jeg forbande. I dig skal alle jordens slægter velsignes" (1 Mos 12,3).

1 Mos 12,1-3

Lav en liste over de specifikke løfter, Gud gav Abram.

Gal 3,6-9

Gal 3,29

Læg mærke til, at blandt disse løfter siger Gud til Abram, at "i dig skal alle jordens slægter velsignes." Hvad betyder det? På hvilken måde blev alle jordens slægter velsignet i Abram? Hvordan kan du i dette tidlige løfte se løftet om Jesus, Messias?

I denne først omtalte guddommelige åbenbaring til Abram lovede Gud at indgå i et tæt og varigt forhold med ham, selv før han talte om at oprette en pagt. Direkte henvisninger til den pagt, som Gud ville oprette, kom senere (1 Mos 15,4-21; 1 Mos 17,19-14). Men på dette tidspunkt tilbød Gud et guddommeligt-menneskeligt forhold af stor betydning. Guds gentagne "Jeg vil" i 1 Mos 12,1-3 gav en antydning af dybden og storheden i Guds tilbud og løfte.

I tillæg fik Abram en enkel befaling, som satte ham på prøve: "Drag af sted." I tro adlød han (Hebr 11,8), men ikke for at opnå de lovede velsignelser. Hans lydighed var følgen af hans tro på det kærlighedsforhold, som Gud ønskede at oprette med ham. Abram troede med andre ord allerede på Gud, stolede på ham, og havde tillid til hans løfter. Det er indlysende; ellers ville han aldrig fra begyndelsen have forladt sin familie og sit fædreland og rejst ind i det ukendte. Hans lydighed åbenbarede hans tro, både over for mennesker og engle.

Selv så langt tilbage i tiden viste Abram den vigtige forbindelse, der er mellem tro og gerninger. Vi frelses af tro; en tro, som fører til lydighedshandlinger. Løftet om frelse kommer først; dernæst følger gerningerne. Selv om der ikke kan være noget pagtsforhold og ingen velsignelser uden lydighed, er lydigheden troens svar på det, Gud allerede har gjort. En sådan tro illustrerer det princip, vi finder i 1 Joh 4,19: "Vi elsker, fordi han elskede os først."

Til eftertanke

Læs 1 Mos 15,6. Hvordan viser denne tekst, hvad grundlaget er for alle pagtsløfter? Hvorfor er denne velsignelse den mest dyrebare af alle?

Pagten med Moses

2 Mos 6,1-8
1 Mos 12,1-3

Hvilken pagt talte Gud om? Hvordan skulle befrielsen fra Egypten være en opfyldelse af Guds pagtsløfter? Hvilken parallel kan du se mellem det, Gud lovede folket her, og det, han havde lovet Noa før syndfloden?

Efter udgangen fra Egypten modtog Israels børn pagten ved Sinaj, som blev givet i forbindelse med frelse fra slaveri (2 Mos 20,2). Den indeholdt Guds offersystem med soning for og tilgivelse af synd. Den var derfor, ligesom alle de andre, en nådepagt, hvor Gud tilbyder folket sin barmhjertighed.

Denne pagt gentog på mange måder det grundlæggende i pagten med Abraham:

1. Et særligt forhold fra Guds side til hans folk (sml. 1 Mos 17,7-8 med 2 Mos 19,5-6).
2. Folket skulle blive stort (sml. 1 Mos 12,2 med 2 Mos 19,6).
3. Kravet var lydighed (sml. 1 Mos 17,9-14; 1 Mos 22,16-18 med 2 Mos 19,5).

"Læg mærke til rækkefølgen: først *frelser* Herren Israel, dernæst giver han dem sin lov, som de skal *adlyde*. Den samme rækkefølge gælder i evangeliet. Først frelser Kristus os fra synd (se Joh 1,29; 1 Kor 15,3; Gal 1,4), dernæst lever han sin lov i os (Gal 2,20; Rom 4,25; 8,1-3; 1 Pet 2,24)" (*The SDA Bible Commentary*, 1. bd. s. 602).

Til eftertanke

Læs 2 Mos 6,7. Hvad er det vigtigste, der siges i første del af verset, hvor Herren siger, at de skal være hans folk, og at han skal være deres Gud? Bemærk dynamikken! De vil være noget for Gud, og han vil være noget for dem. Gud ønsker ikke kun at have et særligt forhold til dem; han ønsker også, at de skal have et særligt forhold til ham. Ønsker Gud ikke det samme slags forhold til os i dag? Genspejler den første del af 2 Mos 6,7 dit forhold til Gud, eller er du bare en, hvis navn står opført i menighedslisten? Giv begrundelser for dit svar.

Den nye pagt

Jer 31,31-33

I disse vers omtaler Det Gamle Testamente for første gang det, der betegnes som "den nye pagt". Det sker i forbindelse med Israels hjemkomst fra fangenskab, og der tales om de velsignelser, folket vil modtage fra Gud. Dom i andre situationer er det Gud, som tager initiativet til pagten, og det er Gud, som ved sin nåde vil opfylde den. Læg også mærke til sprogbrugen i disse vers. Gud omtaler sig selv som en ægtemand for dem; han taler om at skrive sin lov i deres hjerte. Ved at benytte ord fra pagten med Abraham siger han, at han vil være deres Gud, og de skal være hans folk. Som tidligere er pagten altså ikke kun en bindende lovmæssig overenskomst, som i vore dages retssystem. Den handler om meget mere.

Jer 31,33

Sammenlign med 2 Mos 6,7, som giver detaljer om pagten med Israel. Hvad er de vigtigste elementer, der fremhæves? Hvad ønsker Gud for sit folk?

Jer 31,34

Sammenlign det, der siges her, med Joh 17,3. Hvad er den ene ting, Gud gør, som danner grundlaget for dette forhold?

I Jer 31,31-34 kan vi ligesom i de tidligere pagter se elementer af både nåde og lydighed. Gud vil tilgive deres synd; Gud vil oprette et personligt forhold til dem; og Gud vil vise dem nåde. Som en følge deraf vil folk ganske enkelt adlyde ham; ikke som noget, de har lært udenad, noget mekanisk, men ganske enkelt, fordi de kender ham og elsker ham, og fordi de ønsker at tjene ham. Dette beskriver selve kernen i det pagtsforhold, som Gud ønsker at have med sit folk.

Til eftertanke

Hvordan forstår du tanken om, at loven skal skrives i vores hjerter? Betyder det, at loven bliver subjektiv og personlig og kan fortolkes og anvendes efter den enkeltes hjertes overbevisning? Eller betyder det noget andet? Hvad betyder det i så fald?

Til videre studium

- Ellen White, *Patriarker og profeter*, "Abraham i Kana'an", s. 66-72; *Profeter og konger*, "Hjælpen fra Herrens profeter", s. 276-283.

"Det åg, som binder os til tjenesten, er Guds lov. Kærlighedens store lov, som blev åbenbaret i Edens have, forkyndt på Sinaj og i den nye pagt indskrevet i hjertet, er det, som binder den menneskelige arbejder til Guds vilje. Hvis vi var overladt til at følge vore egne tilbøjeligheder, til at gå netop derhen, hvor vor egen vilje ville føre os, så ville vi komme ind i Satans rækker og få hans egenskaber. Derfor holder Gud os inden for rammerne af sin vilje, som er ophøjet, ædel og højnende. Han ønsker, at vi tålmodigt og klogt skal påtage os tjenestens pligter. Kristus bar selv tjenestens åg, da han var menneske. Han sagde: 'Jeg ønsker at gøre din vilje, Gud, din lov er i mit indre' (Sl 40,9). 'For jeg er kommet ned fra himlen, ikke for at gøre min egen vilje, men hans vilje, som har sendt mig' (Joh 6,38). Kærlighed til Gud, iver efter hans ære og kærlighed til den faldne menneskehed førte Jesus til jorden for at lide og dø. Det var denne magt, som beherskede hans liv. Han vil, at vi skal handle efter de samme principper" (Ellen White, *Jesu liv*, s. 234).

Spørgsmål
til drøftelse

- 1. Var Guds pagt med Noa og Abram en fortsættelse af hans pagt med Adam, eller var det noget nyt? Sml. 1 Mos 3,15; 1 Mos 22,18; Gal 3,8.16. Hvordan er hans pagt med os?**
- 2. Hvorfor har det personlige forhold i pagten så stor betydning? Man kan godt have en lovlig bindende aftale, en "pagt" med nogen, uden en nær relation. Drøft hvilken type aftale, Gud ønsker med sit folk og hvorfor.**
- 3. Hvorfor er ægteskabet et godt billede på pagten? Hvordan kommer billedet til kort i beskrivelsen af Guds pagt?**

Resumé

Da synden kom ind i verden, ødelagde den det forhold, som Skaberen oprindeligt havde til den menneskelige familie. Nu ønsker Gud at genoprette kærlighedsforholdet ved hjælp af en pagt, som tilkendegiver, ligesom en ægteskabspagt, både et bindende forhold mellem Gud og os og en måde at frelse os på og bringe os i harmoni med vores Skaber. Det er Gud selv, som tog initiativet til at oprette dette pagtsforhold. Gennem sine løfter om nåde og sine kærlighedshandlinger forsøger han at vinde os til fællesskab med ham.

